

Scientific journal

PHYSICAL AND MATHEMATICAL EDUCATION

Has been issued since 2013.

ISSN 2413-158X (online)

ISSN 2413-1571 (print)

Науковий журнал

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА

Видається з 2013.

<http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/>

Лучанінова О.П. Фундаментальні та прикладні педагогічні дослідження в умовах вітчизняного ринку та європейських викликів. Фізико-математична освіта. 2019. Випуск 4(22). С. 86-92.

Luchaninova O. Fundamental and applied pedagogical researches in the conditions of home market and European calls. Physical and Mathematical Education. 2019. Issue 4(22). P. 86-92.

DOI 10.31110/2413-1571-2019-022-4-014

УДК 378:001.2

О.П. Лучанінова

Національна металургійна академія України, Україна

2017olgapetrova@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8336-9273

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УМОВАХ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ВИКЛИКІВ

АНОТАЦІЯ

У статті подано різні наукові підходи, погляди на фундаментальні та прикладні дослідження у галузі педагогіки за останній рік, аналіз стану вітчизняної науки, пропонуються шляхи вирішення кризових явищ у науці.

Формулювання проблеми. Вказано на умови вітчизняного ринку та європейські виклики щодо актуальності досліджень. Акцент робиться на міждисциплінарних дослідженнях в галузі педагогіки, але мову треба вести про трансдисциплінарність у науці, якій присвячуються міжнародні та всеукраїнські наукові форуми.

Матеріали і методи. Автор використовує теоретичний аналіз та систематизацію науково-педагогічної та довідкової літератури (протоколи НАНУ за 2019 рік) з проблем фундаментальних та прикладних досліджень у педагогіці; узагальнення педагогічного досвіду викладачів закладів вищої освіти та науковців. Результатом стало відстоювання автором думки, що викликам часу, практичному вирішенню мають відповідати дослідження щодо фахової підготовки й національно-патріотичного виховання фахівців для нових професій. Аналіз якості, особливостей педагогічних досліджень за останні роки, виявлення кризових, дослідницьких проблем, скерування уваги на актуальні питання в науковій царині, прикладний характер досліджень як практичне вирішення освітніх проблем – ось неповний перелік питань, які потребують вирішення на рівні Міністерства освіти й Національної академії наук.

Результати. У статті теоретично обґрунтовуються найбільш ефективні заходи щодо активізації наукових досліджень. Напрями сучасних конференцій можуть бути поштовхом для розробки нових ідей фундаментальних і прикладних досліджень: вивчення інноваційних методів навчання майбутніх вчителів; STEAM-освіта при підготовці вчителів; STEAM-освіта в початковій школі; Е-середовище сучасного університету; цифрова компетентність вчителя; цифрові технології у педагогічній освіті; цифрові технології у сучасній вищій школі; комп'ютеризація та основи програмування в початковій школі; цифровий профіль вчителя Нової української школи; віртуальна та доповнена реальність в освіті тощо.

Висновки. Автор пропонує спонукати українські ЗВО, науково-педагогічних працівників до наукових досліджень, які б відповідали викликам часу, практичному вирішенню питань щодо фахової підготовки й національно-патріотичного виховання фахівців для нових професій. Майбутній фахівець повинен мати такі характеристики, як уміння вчитися упродовж життя, бути гнучким і здатним адаптуватися до викликів ринку праці, відповідальним за свої рішення й життя. Бути особистістю понад усе, яка вміє себе мотивувати на розвиток.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: фундаментальні дослідження, прикладні дослідження, університетська освіта, виклики часу, трансдисциплінарність.

ВСТУП

Постановка проблеми. Реформування вітчизняної науки на ґрунті європейських викликів та цінностей неможливе без реформування інших сфер українського суспільства. На думку дослідників, «саме науковці повинні ініціювати це реформування, кожен у своїй галузі діяльності, показуючи приклад усім іншим претендентам на високе звання української еліти. Нереформована наука не може слугувати інтелектуальним центром, який би ініціював, скеровував, оцінював і коригував реформи у будь-якій сфері» (Габович, 2015).

Вітчизняна наука представлена дослідженнями з більше ніж 300 напрямів, багато з досліджень завершені ще у 2016 році (фундаментальні – 205, прикладні – 462) (mon.gov.ua, 2019). Сьогодні державна атестація ЗВО призупинена до 2020 року, але передбачене реформою фінансування на науку потрапить у найкращі заклади, що стане мотивацією для

професорсько-викладацького складу продовжувати наукові проекти, а також «омолоджувати» вік науковців (mon.gov.ua, 2019).

Актуальність фундаментальних досліджень в умовах ринку та європейських викликів є незаперечною. Відомо, що будь-яке дослідження починається з аналізу освітньої теорії та практики. Це дозволяє виявити певні суперечності, які є основою наукової проблеми. За змістом у педагогічних дослідженнях зустрічаються найбільш поширені суперечності: між потребами суспільства в наукових дослідженнях та педагогічною практикою, що склалася у ЗВО; між потребами науково-педагогічної практики та гальмуванням питань у цій галузі; між потребами педагогічної практики та не розробленістю в педагогічній науці відповідних теорій, моделей, технологій тощо (Хриков, 2013).

Аналіз актуальних досліджень. Досліджуючи методологічні засади педагогічного дослідження, науковці висвітлюють важливі проблеми сучасної вітчизняної науки в галузі педагогіки, а саме:

- критеріально-комплексний та методологічний підходи до процесу розвитку системи освіти (Курило, 2013);
- соціальна педагогіка та педагогічний підхід до дослідно-педагогічної роботи (Савченко, 2013);
- експериментальна система та її моделювання (Хриков, 2013); якісна й кількісна стратегія, методологія розвитку історії педагогіки (Адаменко, 2013); - методи наукового пізнання й порівняльні педагогічні дослідження (Сташевська, 2013).
- феноменологія дидактичної освіти майбутніх педагогів; концепція та акмеологізація на різних етапах педагогічної освіти в єдності фундаментальних та прикладних аспектів (Гузій, 2018);
- еталонне соціально-педагогічне середовище та психолого-педагогічні, організаційно-соціальні умови його створення (А. Вознюк);
- співвідношення у професійній діяльності викладача вищої школи її усталених педагогічних інваріантів як незмінних традиційних фундаментальних істин та імперативів (Хоружа, 2018);
- методологія та теорія педагогічної освіти за ідеями акмеології як науки (Дубасенюк, 2018);
- мультиплікативна концепція становлення майбутнього учителя в освітньому середовищі ВНЗ у вимірах акмеологічного підходу (Курлянд, Осипова, Галицький, 2018);
- перспективне постнекласичне бачення сутності процесу професійного розвитку викладача вищої школи та виокремлення постдипломної освіти як бінарного системного сегмента безперервної педагогічної освіти (Сегеда, 2018) та ін.;
- міждисциплінарні дослідження в галузі педагогіки з точки зору освітнього контексту (Сисоєва, 2017);
- вивчення особливостей, методології фундаментальних і прикладних педагогічних досліджень (Гончаренко, 2010; Луговий, 2018).

Так, (Хриков, 2013), вказує на кризу у вітчизняній науці, яка проявляється у дублюванні тем, положень, відсутності нових ідей, у незначній кількості фундаментальних досліджень, у низькій якості публікацій, слабким зв'язком із практикою, дрібними темами, ритуальністю захисту дисертацій та недосконалістю експертизи; студіює та ін.

Треба зауважити, що здебільшого подані вище теми мають прикладний характер, важливі як практичне вирішення освітніх проблем. Уважаємо, що низка наукових проблем не тільки актуальна, а й потребує негайного вирішення, якщо ми хочемо йти в ногу з європейською наукою та її викликами.

Автор статті намагається наголосити на необхідності нових наукових досліджень, які б відповідали викликам часу, практичному вирішенню щодо питань фахової підготовки й національно-патріотичному вихованню фахівців для нових професій.

З огляду на це мета статті полягає в якісному та кількісному тематичному аналізі та висвітленні особливостей педагогічних досліджень за останні роки, виявленні кризових, дослідницьких проблем, скеруванні уваги на актуальні питання в науковій царині.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичний аналіз та систематизація науково-педагогічної та довідкової літератури (протоколи НАНУ за 2019 рік) з проблем фундаментальних та прикладних досліджень у педагогіці; узагальнення педагогічного досвіду викладачів закладів вищої освіти та науковців.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Як зазначає (Сисоєва, 2017), навчальні заклади й освітні установи функціонують в умовах ринку, то дослідження їх конкурентоспроможності, управлінських технологій, бізнес-процесів в освіті, досягнення стандартів якості освіти набувають значної актуальності. Разом з тим, вивчення таких проблем у дисциплінарних межах педагогіки стикаються зі значними труднощами, які не можна подолати, застосовуючи виключно методологію педагогіки.

(Луговий, 2018), перший віце-президент НАПН України, під час інтерв'ю наголосив, що будь-яка сфера діяльності людини існує за законами функціонування й розвитку. Є наука в наукових, галузевих установах, де вона є основним видом діяльності. А є освітня наука, коли професор має бути озброєним останніми фактами науки і йти в аудиторію до студентів. Національна наука належить конкретному суспільству. Її цінності й ступінь реалізації на практиці залежить від рівня цінностей самого суспільства.

Проте кожна національна наука твориться в конкретному суспільстві. Тому ступінь і якість реалізації зазначених внутрішніх наукових цінностей залежить від того, які в цьому суспільстві декларуються та/або існують суспільні цінності та як вони втілюються в науці (Габович, 2015).

(Габович, 2015) наголошує на верховенстві права, рівності перед законом та справедливості як європейських цінностей та їх імплементації у фундаментальну науку, бо без цих цінностей не буде ні науки, ні освіти. В Україні є певні наукові установи (НАНУ, Національні академії медичних, правових, аграрних, політичних наук України, Академія вищої школи України тощо), в яких розвивається вітчизняна фундаментально-прикладна наука.

Таблиця 1

Ознаки фундаментальних та прикладних педагогічних досліджень

Фундаментальні дослідження	Прикладні дослідження
<ul style="list-style-type: none"> - розкривають закономірності педагогічного процесу; - вибудовують загальнотеоретичні концепції, методологію; - аналізують історію освіти і педагогіки; - вказують шляхи наукового пошуку, створюють базу для прикладних досліджень і розробок; - виявляють органічні зв'язки між різними соціально-педагогічними феноменами; - встановлюють певну субординацію явищ і процесів у сфері виховання й освіти; - визначають методологічно орієнтовану систему обґрунтованих принципів і механізмів оновлення структурно-змістових параметрів загальної і професійної освіти; - виявляють закономірності якісного зростання і перспектив розвитку полікультурних освітніх систем; - відкривають і пояснюють нові, раніше невідомі явища у педагогіці; - створення нової педагогічної теорії, яка охоплює певний клас явищ у сфері освіти; - розкривають істотні зв'язки і взаємодії між компонентами сфери освіти, процесами, які в ній відбуваються, а також між освітою та іншими сферами життя суспільства. 	<ul style="list-style-type: none"> - розв'язують окремі теоретичні завдання, пов'язані з методами навчання, виховання, змістом освіти, питаннями школознавства, підготовки учителів; - розв'язують окремі практичні завдання, пов'язані з методами навчання, виховання, змістом освіти, питаннями школознавства, підготовки учителів; - розширюють наукові знання та вказують шляхи наукового пошуку; - створюють базу для прикладних досліджень і розробок; - спрямовані на розкриття часткових проблем навчання, виховання й розвитку особистості учнів чи студентів; - спрямовані на розкриття пізнавальних інтересів учнів чи студентів; - спрямовані на розкриття часткових проблем управління навчальними закладами тощо; - доводять результати прикладних досліджень до освітньої практики (створення навчальних планів, програм, підручників, методичних рекомендацій для учителів, різноманітних дидактичних матеріалів та інших засобів, без яких не можна здійснювати навчально-виховну роботу); - здійснюється побудова теоретичної моделі практичної розробки і її експериментальної перевірки.

*Упорядковано автором за джерелом (Гончаренко, 2010).

Сучасні дослідження здійснюються на основі дисциплінарного, міждисциплінарного, мультидисциплінарного та трансдисциплінарного підходів. Відповідно до дисциплінарного підходу дослідження проводяться в межах певної галузі, спрямовані на один об'єкт і предмет, методологію. Використовують науковий інструментарій та методологію конкретної науки. При міждисциплінарному підході пошуки передбачають під час вивчення одного й того ж об'єкта, взаємодію, поєднання декількох галузей знань; застосування двох методологій та наукових мов. Дослідження з ознаками мультидисциплінарності, з методологією, яка виходить за рамки педагогіки як предмета пізнання, з «жорстким» освітологічним типом міждисциплінарності – це особливості мультидисциплінарного, транс дисциплінарного підходів (protown.ru; sciencewatch.com).

Так, на глибоке переконання (Кремінь, 2014), наукові дослідження мають бути в царині філософії освіти, бо «необхідність філософії освіти обумовлена статусом освіти – вчити та виховувати (в їх безперервній взаємодії). Мета будь-якої освітньої системи полягає у формуванні такого практичного світогляду людини, який би краще поєднував її професійну діяльність із загальними цивілізаційними цінностями, закладеними в основу цієї системи.

Україна має багатовікові традиції розвитку науки і всесвітньо відомі наукові школи як національне культурне надбання.

(Гончаренко, 2010) зазначає, що найважливішими фундаментальними проблемами в галузі змісту освіти на сьогодні є: визначення дидактичних орієнтирів відбору змісту освіти, його специфіка; дидактичні орієнтири конструювання змісту освіти; дидактичні проблеми диференціації навчання; причини зниження у школярів інтересу до знань; комп'ютеризація навчання, умови розвитку їхньої мобільності; нові теоретичні концепції виховання, розкриття закономірностей не лише когнітивного, а й соціального і духовного розвитку тощо.

Дійсно, вітчизняній парадигмі оновлення освіти, яка всебічно враховує неповторну своєрідність актуальних соціальних і культурних завдань, які стоять сьогодні перед Україною, бракує: опрацювання нових психолого-педагогічних проблем, пов'язаних з побудовою процесу підготовки сучасного викладача як професіонала й особистості, з уточненням понятійного апарату, нових категорій, опрацювання концепцій, механізмів педагогічних явищ, визначення парадигмальних моделей у педагогіці, їх співвідношення. 17 листопада 2017 р на загальних зборах НАПН України було схвалено «Пріоритетні напрями наукових досліджень НАПН України на 2018–2022 рр.» з філософії освіти, педагогіки і психології за 20 напрямками (naps.gov.ua).

Здійснивши аналіз досліджень, поданих за вище зазначеними напрямками, ми з'ясували, що наукові заклади у різному ступені задекларували їхню кількість (див. табл. 2).

Ключові слова у фундаментальних темах: система, стратегія, основи, підходи, основи розвитку, науково-методичні стратегії, супровід, механізми, тенденції, парадигми. Всього 51 дослідження (17 – у 2017-2019 р.; 34 – у 2018-2020/21 рр.). Ключові слова у прикладних темах: навчально-методичне та дидактичне забезпечення, технології, методика, вдосконалення, розвиток компетентності, методичні засади впровадження. Всього 46 прикладних досліджень (9 – у 2017-2019 р.; 37 – у 2018-2020/21 рр.).

Таблиця 2

Наукові заклади, які проводять фундаментальні та прикладні дослідження у 2017-2019, 2018-2020/21 рр.

Наукові заклади	Фундаментальні дослідження	Прикладні дослідження
Інститут педагогіки	4	17
Інститут психології ім. Г.С. Костюка	15	1
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих	5	-
Інститут проблем виховання	5	7
Інститут спеціальної педагогіки	4	3
Інститут соціальної та політичної психології	6	3
Інститут вищої освіти	5	-
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання	2	2
Інститут ПТО	2	4
Інститут обдарованої дитини	2	3
ДНПБ ім. В.С. Сухомлинського	1	2
Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи	-	4
Всього	51	46

* Упорядковано автором за джерелом (naps.gov.ua).

На нашу думку, всі педагогічні дослідження здійснюються щодо суб'єктів освітнього процесу – учня (студента), учителя (викладача), управління цим процесом, тому важливими є освітня парадигма, система роботи навчального закладу, особистість педагога. В Україні достатня кількість науковців, здобувачів наукового ступеню, які навчаються в аспірантурі або є пошукувачами. Аналіз чотирьох протоколів тем дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня *доктора наук* та *доктора філософії* у галузі знань 01 – освіта/педагогіка за 2019 рік дає підстави констатувати, що тільки за цей рік таких досліджень затверджено 52 – доктори наук, 141 – доктори філософії (див табл. 3).

Таблиця 3

Наукові дослідження у галузі знань 01 – освіта/педагогіка за 2019 рік

Ступінь доктора наук	Спеціалізація	Ступінь доктора філософії
5	загальна педагогіка та історія педагогіки	25
9	теорія та методика навчання	35
4	теорія і методика управління освітою	7
30	теорія і методика професійної освіти	62
4	теорія і методика виховання	12
52	всього	141

* Упорядковано автором за джерелом (naps.gov.ua).

Зазначимо, що у поточному році затверджено набагато більше прикладних тем-досліджень на здобуття наукового ступеня *доктора філософії* – 63,2%. Так, увага приділяється теорії і практиці формування комунікативної компетентності, інформаційної, комунікативно-мовленнєвої діяльності фахівців; іншим компетентностям (міжкультурній, соціальній, англомовній). На жаль, одиничні дослідження – про медіакомпетентність та медіаграмотність викладачів; *різні аспекти навчання*: в умовах інклюзивної освіти, підприємницької культури та компетентності, дослідницької, професійної, формування екологічної компетентності; громадянського виховання, методики змішаного навчання, методичної та мовленнєвої компетентності. Поодинокі розвідки щодо теоретичних і методичних основ управління системою освітньої діяльності закладу, методичної системи фахової підготовки бакалаврів різних напрямів підготовки, моніторингу якості результатів навчання студентів, застосування інтерактивних та інноваційних технологій навчання як у закладах середньої освіти, так і у вищій школі.

Науковцям-практикам варто замислитися над фактами: через декілька десятків років суспільств буде потребувати такі, ще не відомі сучасникам професії: дизайнер віртуальних світів, проектувальник нейроінтерфейсів, цифровий лінгвіст, організатор інтернет-спільнот, мережовий юрист, архітектор розумних будівель, фахівець з непотрібної інформації, ветеринар для роботів, упорядник віртуального простору, оператор штучного інтелекту, диджитал-детектив тощо (Професії майбутнього», які виникнуть у найближчі 20 років, 2019).

Тож сьогодні Нова українська школа чекає на дослідження й практичне впровадження засобів STEAM-освіти, СМАРТ-навчання (примітка: перші кроки: 26-27 вересня 2019 року в місті Києві відбулася конференція «Нові педагогічні підходи в STEAM освіті»).

ОБГОВОРЕННЯ

Перш ніж навчити когось, треба вивчити це питання самому. Напрями конференції, вважаємо, можуть бути поштовхом для прикладного дослідження, наприклад, інноваційних методів навчання майбутніх вчителів; STEAM-освіти при підготовці вчителів; STEAM-освіти в початковій школі; E-середовища сучасного університету; цифрової компетентності вчителя; цифрових технологій у педагогічній освіті; цифрових технологій у сучасній вищій школі; комп'ютерингу та основ програмування в початковій школі; цифрового профілю вчителя Нової української школи; віртуальної та доповненої реальності в освіті тощо. Заслугує на ретельне вивчення міжнародний проект «Модернізація педагогічної вищої освіти з використання інноваційних інструментів викладання» (mopedproject).

Наголосимо, що за останні роки в педагогічній науці бракує фундаментальних досліджень із теорії виховання. Слабким місцем є, наприклад, кадрове забезпечення процесу національно-патріотичного виховання дітей та молоді. У зв'язку з цим, як наголошується у Стратегії національно-патріотичного виховання (2019), зусилля державних органів і неурядових організацій, так само, як і науки, мають бути зосереджені на організації підготовки фахівців із національно-патріотичного виховання дітей та молоді, підвищенні кваліфікації фахівців. Виховні системи – це підмурок держави (Стратегія національно-патріотичного виховання, 2019).

На базі багатьох ЗВО України проходяться конференції, мета яких – стати важливою віхою в переосмисленні вітчизняного та зарубіжного досвіду в контексті європейських викликів, суперечливих процесів у нашому суспільстві, дати поштовх для нових ідей у дослідженнях щодо модернізації освітніх та наукових практик, формувати у нашій державі єдиний науково-освітній простір, де втілюється ідея синергії, єдності професіоналізму й духовності особистості.

Уважаємо, що заслуговують на дослідження наступні проблеми: криза самовизначення у молодіжному або студентському середовищі та неможливість самореалізації після закінчення вишу; підготовка викладачів за критерієм «педагогічна майстерність+мистецтво комунікування+нові технології»; проблеми філософії освіти: філософські засади трансформації мислення на ідеях «нового Просвітництва», політики «глобального громадянства», стратегіях освіти як «грамотності щодо майбутнього», дослідження універсальних цінностей та культурних відмінностей освіти майбутнього; інтегральне мислення; формування компетенцій людини нової епохи; педагогічні умови підготовки студентів до передбачення непередбачуваного або прийняття рішень за умов невизначеності (Освіта для майбутнього, 2018).

Цікавим з точки зору інновацій в організації й потужності представників наукової спільноти є міждисциплінарний симпозіум «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії, присвячений 30-й річниці відродження Рішельєвського ліцею», який проходив 10-13 жовтня цього року у м. Одеса. Учасники могли поділитися своїми науковими ідеями, результатами досліджень за більше ніж десятьма напрямками – від трансдисциплінарної освіти до стратегії електронної освіти, тенденцій реформування загальної середньої освіти до теоретико-методичних аспектів STEM-освіти.

Упродовж усіх днів симпозіум працював у режимі науково-практичних чатів: «Динамічний розвиток трансдисциплінарної освіти в контексті рекомендацій ЮНЕСКО»; «Сучасні підходи в системі освітньої аналітики України»; «Продуктивні педагогічні технології формування науково-освітнього й трудового потенціалу держави»; «Сервіс-інжинірингове забезпечення створення й функціонування освітніх середовищ»; «Стратегії електронної освіти: засоби, методики, технології»; «Теоретико-методичні аспекти stem-освіти»; «Наукова освіта – майбутнє України».

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, фундаментальні й прикладні науково-педагогічні дослідження – актуальні, відповідають європейським науковим викликам, адже не даремно академік Луговий В. висловив побоювання щодо можливості опинитися на узбіччі цивілізаційного поступу, якщо не розвивати інновації в науці, економіці, не будувати інноваційне суспільство (Луговий, 2018).

Проведення наукових досліджень входить до довгострокових планів і програм розвитку на рівні держави в Європі. Основним інститутом проведення науково-дослідних робіт є заклади вищої освіти, в більшості країн світу вони є підґрунтям для розвитку інновацій у науці. Інноваційний підхід є основним у сучасних науково-технічних, виробничих, соціально-економічних та суспільних процесах. Сьогодні українські виші повинні спонукати науково-педагогічних працівників до нових наукових досліджень, які б відповідали викликам часу, практичному вирішенню питань щодо фахової підготовки й національно-патріотичного виховання фахівців для нових професій. Епоха змін потребує нової людини. Майбутній фахівець повинен мати такі характеристики, як: уміння вчитися упродовж життя, бути гнучким і здатним адаптуватися до викликів ринку праці, відповідальним за свої рішення й життя. Бути особистістю понад усе, яка вміє себе мотивувати на розвиток. Уважаємо, що заходи практичного спрямування, які тісно пов'язані з трансдисциплінарною освітою в контексті рекомендацій ЮНЕСКО та трансдисциплінарною парадигмою будови інформаційного простору освіти впродовж життя, і є джерелом ідеї для досліджень, дають можливість пошуку конкретних тем для досліджень під час дискусій на форумах і симпозіумах для науковців всіх рівнів.

Список використаних джерел

1. Габович О., Кузнецов В., Семенова Н. Українська фундаментальна наука і європейські цінності. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 208 с.
2. Гончаренко С. Про фундаментальні і прикладні педагогічні дослідження, 2010 С. 114-124. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/707119/1/Прикладні%20дослідження.pdf> (Дата звернення 20.12.2019).
3. Гончаренко С Про фундаментальні і прикладні педагогічні дослідження, або «Не споруджують освіту на піску». Шлях освіти, 2010. С. 2-10. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84274148.pdf> (Дата звернення 20.12.2019).
4. Луговий В. Кому потрібна неінтелектуальна Україна. "Освіта і суспільство", 2018, №2. URL: http://naps.gov.ua/ua/press/about_us/1448/ (Дата звернення 20.12.2019).
5. Методологічні засади педагогічного дослідження: монографія / авт. кол. : Є. М. Хриков, О. В. Адаменко, В. С. Курило та ін. ; за заг. ред. В. С. Курила, Є. М. Хрикова ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 248 с.
6. Modernization of pedagogical higher education by innovative teaching instruments. URL: <http://mopedproject.eu/ua/news/> (Дата звернення 20.12.2019).
7. Мультидисциплінарність наукових досліджень. URL: <http://protown.ru/information/hide/4457.html> (Дата звернення 20.12.2019).
8. Classification of Papers in Multidisciplinary Journals. ScienceWatch.com. URL: <http://sciencewatch.com/about/met/classpapmultijour/> (Дата звернення 20.12.2019).
9. Наука в університетах. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/nauka-v-universitetah> (Дата звернення 20.12.2019).

10. Освіта для майбутнього: роздуми над ювілейною доповіддю римського клубу Філософія освіти. *Philosophy of Education*. 2018. №2 (23). С.70-99.
11. Пріоритетні напрями наукових досліджень НАПН України на 2018–2022 рр. з філософії освіти, педагогіки і психології. URL: <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/1315/> (Дата звернення 20.12.2019).
12. Протокол № 1 від 29.01.2019 р. Теми дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук у галузі знань 01 – освіта/педагогіка. URL: http://naps.gov.ua/uploads/files/iccr/protocols/Prot_1-19.docx (Дата звернення 20.12.2019).
13. «Професії майбутнього», які виникнуть у найближчі 20 років. URL: http://tsn.ua/nauka_it/profesiyyi-maibutnogo-yaki-viniknut-u-naiblizhchi-20-rokiv.html (Дата звернення 20.12.2019).
14. Синергетика і освіта : монографія / За ред. В. Г. Кременя. К. : Інститут обдарованої дитини, 2014. 348 с.
15. Сисоева С. Міждисциплінарні дослідження в галузі педагогіки: освітологічний контекст. *Сучасний дискурс розвитку загальної педагогіки та філософії освіти Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України)*. К.: Видавничий дім «Сам», 2017. 400 с. С. 22-27.
16. Стратегія національно-патріотичного виховання (затверджено Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019> (Дата звернення 20.12.2019).
17. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти : монографія / керівн. авт. кол. Н. В. Гузій ; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 516 с.

References

1. Habovych, O., Kuznietsov, V., Semenova, N. (2015). *Ukrainska fundamentalna nauka i yevropeiski tsinnosti* [Ukrainian fundamental science and European values]. K.: Vyd. dim «Kyievo-Mohylianska akademiia». [in Ukrainian].
2. Honcharenko, S. (2010). Pro fundamentalni i prykladni pedahohichni doslidzhennia [Fundamental and applied pedagogical research]. Retrieved from <http://lib.iitta.gov.ua/707119/1/Прикладні%20дослідження.pdf> [in Ukrainian].
3. Honcharenko, S (2010). Pro fundamentalni i prykladni pedahohichni doslidzhennia, або «Ne sporudzhuiut osvitu na pisku» [About basic and applied pedagogical studies, or "Do not construct education in the sand"]. *Shliakh osvity – The path of education*. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/84274148.pdf> [in Ukrainian].
4. Luhovyi, V. (2018). Komu potribna neintelektualna Ukraina [Who needs non-intellectual Ukraine?]. *Osvita i suspilstvo – Education and society*, № 2. Retrieved from http://naps.gov.ua/ua/press/about_us/1448/ [in Ukrainian].
5. Khrykov Ye. M. et al. (2013). Metodolohichni zasady pedahohichnoho doslidzhennia [Methodological principles of pedagogical research]. Luhansk : Vyd-vo DZ „LNU imeni Tarasa Shevchenka” [in Ukrainian].
6. Mopedproject (n.d.). Modernization of pedagogical higher education by innovative teaching instruments. Retrieved from <http://mopedproject.eu/ua/news/> [in Ukrainian].
7. Protown.ru (n.d.). Mul'tidistsiplinarnost' nauchnykh issledovaniy [Multidisciplinary research]. Retrieved from <http://protown.ru/information/hide/4457.html> [in Ukrainian].
8. Classification of Papers in Multidisciplinary Journals. *ScienceWatch.com*. Retrieved from <http://sciencewatch.com/about/met/classpamultijour/> [in Ukrainian]
9. Mon.gov.ua (n.d.). Nauka v universytetakh [Science in universities]. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/nauka-v-universitetah> [in Ukrainian]
10. Dobronravova, I. et al. (2018). Osvita dlia maibutnoho: rozдуми над yuvileinoiu dopoviddu rym'skoho klubu Filosofiia osvity [Education for the Future: Reflections on the Anniversary Report of the Roman Club Philosophy of Education]. *Філософія освіти – Philosophy of Education*, № 2 (23). 70-99. [in Ukrainian]
11. Priorytetni napriamy naukovykh doslidzen NAPN Ukrainy na 2018–2022 rr. z filosofii osvity, pedahohiky i psykhologii [Priority directions of scientific research of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine for 2018-2022]. Retrieved from <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/1315/> [in Ukrainian]
12. Protokol № 1 vid 29.01.2019 r. Temy dysertatsiinykh doslidzen na zdobuttia naukovooho stupenia doktora nauk u haluzi znan 01 – osvita/pedahohika [Minutes # 1 of 01/29/2019 Topics of dissertation research for the degree of Doctor of Science in Knowledge 01 - Education / Pedagogy]. Retrieved from [in Ukrainian]
13. «Profesii maibutnoho», yaki vynyknut u naiblyzhchi 20 rokiv ["Professions of the future" that will emerge in the next 20 years]. Retrieved from http://tsn.ua/nauka_it/profesiyyi-maibutnogo-yaki-viniknut-u-naiblizhchi-20-rokiv.html [in Ukrainian]
14. Kremenia, V. H. (Ed.) (2014). Synerhetyka i osvita [Synergetics and education]. K. : Instytut obdarovanoi dytyny [in Ukrainian]
15. Sysoieva, S. (2017). Mizhdystsyplinarni doslidzhennia v haluzi pedahohiky: osvitolohichniy kontekst [Interdisciplinary Studies in Pedagogy: An Educational Context]. *Suchasnyi dyskurs rozvytku zahalnoi pedahohiky ta filosofii osvity Naukove zabezpechennia rozvytku osvity v Ukraini: aktualni problemy teorii i praktyky (do 25-richchia NAPN Ukrainy) – Contemporary Discourse on the Development of General Pedagogy and Philosophy of Education Scientific Support for the Development of Education in Ukraine: Current Issues of Theory and Practice*. K.: Vydavnychiy dim «Sam». 22-27. [in Ukrainian]
16. Stratehiia natsionalno-patriotichnoho vykhovannia (zatverdzheno Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 18 travnia 2019 roku №286/2019) [Strategy of national patriotic education (approved by the Decree of the President of Ukraine of May 18, 2019 No.286/2019)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019> [in Ukrainian]
17. Huzii, N. V. et al. (2018). Teoriia ta metodyka profesiino-pedahohichnoi pidhotovky osvitiatskykh kadriv: akmeolohichni aspekty [Theory and methodology of vocational training of educational staff: acmeological aspects]. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova. [in Ukrainian]

FUNDAMENTAL AND APPLIED PEDAGOGICAL RESEARCHES IN THE CONDITIONS OF HOME MARKET AND EUROPEAN CALLS

O.P. Luchaninova*National Metallurgical Academy of Ukraine, Ukraine*

Abstract. *The article presents various scientific approaches, views on basic and applied research in the field of pedagogy over the past year, analysis of the state of national science, and suggests ways of solving crisis phenomena in science.*

Formulation of the problem. *The conditions of the domestic market and European challenges regarding the relevance of the research are indicated. The focus is on interdisciplinary research in the field of pedagogy, but the transdisciplinarity in science, dedicated to international and all-Ukrainian scientific forums, needs to be addressed.*

Materials and methods. *The author uses theoretical analysis and systematization of scientific pedagogical and reference literature (NASU protocols for 2019) on the problems of basic and applied research in pedagogy; generalization of pedagogical experience of teachers of higher education institutions and scientists. The author uses comparisons, synthesis, analysis, generalization, study and synthesis of the scientific experience of scientists in order to achieve their goal. The result was the author's assertion that the challenges of time, practical solutions should be answered by research on the professional training and national-patriotic education of specialists for new professions. Analysis of quality, features of pedagogical research in recent years, identification of crisis, research problems, attention on topical issues in the scientific field, the applied nature of research as a practical solution to educational problems - here is an incomplete list of issues that need to be addressed at the level of the Ministry of Education and the National Academy of Sciences*

Results. *The article theoretically substantiates the most effective measures to activate scientific research. The trends of contemporary conferences can be an impetus for the development of new ideas for basic and applied research: learning innovative teaching methods for future teachers; STEAM education in teacher training; STEAM education in primary school; E-environment of the modern university; digital competence of the teacher; digital technologies in pedagogical education; digital technologies in modern higher education; elementary school computer and programming; digital profile of the teacher of the New Ukrainian School; virtual and augmented reality in education and more.*

Conclusions. *The author proposes to encourage Ukrainian higher education, scientific- pedagogical staff to new scientific research that would meet the challenges of the time, practical solutions to the issues of professional training and national-patriotic education of specialists for new professions. The future specialist should have such characteristics as: the ability to learn throughout life, be flexible and able to adapt to the challenges of the job market, responsible for their decisions and lives. To be a person above all who can motivate himself for development.*

Keywords: *fundamental researches, applied researches, university education, calls of time, transdisciplinarity.*